

La Tribuna

Preu de l'electricitat: la capsa de Pandora que hem d'obrir (però amb la clau adequada)

S'ha d'aplaudir que el Govern intenti posar remei a una de les grans assignatures pendents a l'Estat espanyol: revisar la complexa cadena de factors que determinen el preu de l'electricitat, un dels més alts d'Europa

No té cap sentit que les centrals nuclears, que estan més que amortitzades, acabin cobrant el mateix que el carbó, que està paratitzat, una anomalia que suposa per a aquest sector un marge de benefici caigut del cel i que és un greuge comparatiu per a altres

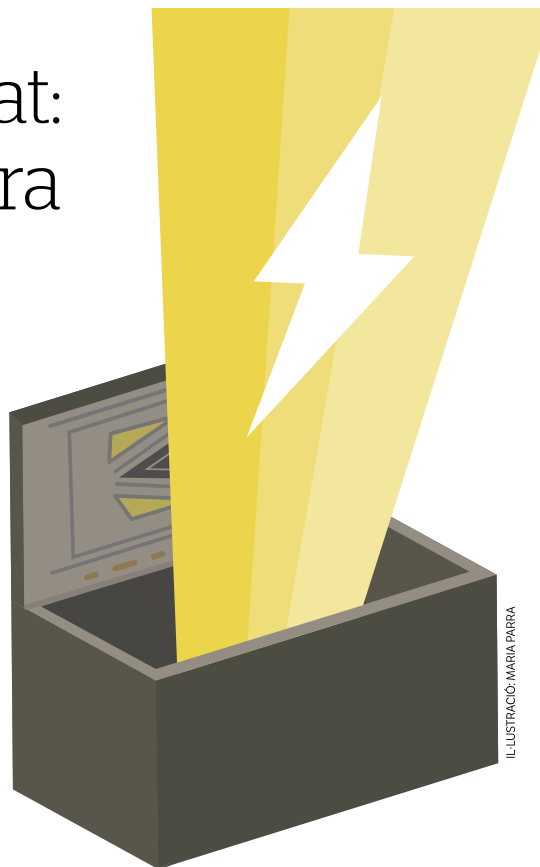
MARC SEGURA PALLARÈS
marcsegura@cambrareus.org

**Coordenador
de la Comissió
d'Energia de la
Cambra de Comerç
de Reus**

Marc Segura és també auditor energètic i CEO del grup Solcam Energia.

El Govern espanyol va aprovar el passat dijous en un Consell de Ministres extraordinari una rebaixa de l'IVA aplicat a la factura elèctrica que passa del 21% al 10%. A més, s'elimina l'impost a la generació elèctrica, d'un 7%. Són mesures temporals: la rebaixa de l'IVA és per al segon semestre d'aquest 2021 i l'eliminació de l'impost a la generació per un trimestre, una supressió que, a més, beneficia a les empreses que generen energia però que no arriba al consumidor. I són, també, mesures parcials condicionades a requisits com que la potència contractada pel consumidor sigui inferior als 10 quilovats i, el factor més important, que el preu mitjà de l'electricitat continuï per sobre dels 45 megawatts/hora. I d'un impacte relatiu, perquè la rebaixa de l'IVA és una bona notícia, per als petits consumidors domèstics que veuen com una part dels impostos se'ls redueix, però això no passa amb els autònoms i petites pimes, sectors als quals el pagament de l'IVA no els suposa ni benefici ni pèrdua.

Són mesures, per tant, que generen titulars però poca afectació econòmica. No cal ser un gran expert per entendre que, amb aquestes decisions improvisades i provisionals, el Govern surt al pas d'una de les grans preocupacions socials i, al mateix temps, d'un dels cavalls de batalla de l'agenda d'un govern progressista: frenar l'escandalosa escalada del preu de l'electricitat, que aquest mes de juny arribarà a màxims històrics. Per il·lustrar-ho amb alguna dada, el preu mitjà del megawatt/hora del 2020 es va situar en 34 euros. El maig de 2021 va superar els 67 euros i aquest mes de juny va camí d'enfilarse per sobre dels 80. Una inflació que té el seu origen, principalment, en les cotitzacions internacionals del gas natural i en la cotització europea de les emissions de CO₂.

IL·LUSTRACIÓ: MARIA PARRA

Les decisions que pren el Govern per neutralitzar aquesta conjuntura i els seus efectes a la butxaca dels consumidors s'han de valorar en positiu. Però malauradament són pedaços que arriben després d'una controvertida reforma que ha modificat els preus de l'electricitat replantejant els costos de les diverses franges horàries, però generant també una gran polèmica per les discriminacions que el nou esquema provoca entre les diverses tipologies de consum que hi ha a la societat, tant en l'àmbit domèstic com empresarial. Quan el sistema és molt imperfecte, un nou marc tarifari crea nous greuges comparatius.

La intenció és bona i s'ha d'aplaudir que el Govern intenti posar remei a una de les grans assignatures pendents a l'Estat espanyol: revisar la complexa cadena de factors que determinen el preu de l'electricitat, un dels més alts d'Europa. Una autèntica capsa de Pandora que cal obrir, però que per a assolir l'objectiu d'una manera estable i consistent, i no amb pedaços provisionals, cal fer-ho amb la clau adequada. I, com sempre passa amb les capses de Pandora, cal assumir riscos, en aquest cas polítics. Segurament per això encara cap govern ha gosat afrontar el problema en tota la seva dimensió. S'arrosseguen massa mecanismes sense sentir i alguns privilegis adquirits.

La nostra factura elèctrica està composta pel cost de l'energia, que s'estableix d'una manera poc transparent, i de la denominada

part regulada, un seguit de costos afegits com la gestió, el manteniment de la xarxa, les pèrdues del sistema, els sistemes insulars, etc. L'última reforma del govern, malgrat les seves bones intencions, ha provocat un efecte pervers: ha encarat molt els costos regulats, perjudicant molt als consumidors que estan obligats a consumir a la franja horària més cara. A més, sota aquest encariment han quedat dissimulats els increments aplicats per les elèctriques, que han aprofitat el moment. El sumatori total d'aquesta conjuntura és una pujada inacceptable.

La complexitat de factors que incideixen en el preu de l'electricitat requereix pols de cirurgia per fer ajustos a tots els nivells. I que siguin justos, coherents i sostenibles en el temps, perquè aquest sector i els consumidors necessiten seguretat jurídica. Entre altres coses, per incentivar les necessàries inversions que redundaran en formes més eficients i sostenibles de generació energètica.

Però la clau principal per obrir aquesta capsa és fixar un sistema just de determinació dels costos de generació, segons la realitat de cada font energètica. No té cap sentit que les centrals nuclears, que estan més que amortitzades, acabin cobrant el mateix que el carbó, que està paratitzat, una anomalia que suposa per a aquest sector un marge de benefici caigut del cel i que és un greuge comparatiu per a altres segments del mix energètic.

S'han d'establir, doncs, d'una manera clara i transparent els costos reals de generació. En el cas de les renovables, l'energia eòlica i la fotovoltaica, aquests costos estan molt clars, però en altres casos estan assumits sense obrir el debat. Cal actualitzar-los adaptant-los a les circumstàncies actuals. Això evitarà que, com passa, l'usuari compri l'energia al preu més car, vingui o no vingui de les renovables.

El govern ha de regular de manera neutral, amb una base tècnica i un full de ruta clar. I fixar-nos en el que fa països com Alemanya, on el preu de les renovables és el real, una política que repercuteix positivament en el que paguen els consumidors. A banda dels beneficis mediambientals que té potenciar les renovables, una modalitat energètica en què aquí hauríem de ser capdavaners, pel potencial que ens donen el sol i el vent. Revisar bé la fiscalitat de l'energia, repercutir una part del cost de l'energia als Pressupostos Generals, preveure un sistema d'ajudes indirectes per corregir les anomalies que tot això pot generar i altres mesures ben calibrades són altres components d'un replantejament que és una veritable qüestió d'Estat i en què cal un pacte polític i social de grans dimensions.

És una obvietat. Però convé recordar que l'energia és un sector estratègic per a qualsevol país. Perquè és una necessitat bàsica per a la societat i perquè els seus costos repercuteixen de manera molt decisiva en l'economia domèstica dels ciutadans i en la competitivitat de les empreses. Motiu suficient perquè des dels estaments polítics s'abordi la reforma del sistema des de la responsabilitat i les visions estadistes i no des de la perspectiva de les oportunitats individuals que durant molts anys han suposat les denominades portes giratòries que han permès fer el salt de la política als consells d'administració de les grans elèctriques.